

انقلاب، چهل سال بعد*

سخنی درباره انقلاب

امیر خرم . فعال سیاسی

● نکته اول: هانا آرنت در کتاب خود به نام «انقلاب» پنج نکته را در بیان علل بروز انقلاب‌ها بیان می‌کند. اول: انقلاب علیه دولتی صورت می‌گیرد که مشروعیت آن زیر سؤال رفته باشد. دوم: جلوی بروز انقلاب را نمی‌توان آن زمانی گرفت که نبرد قدرت در خیابان‌ها تعیین می‌شود. سوم: نه توده‌های مردم و نه انقلابیون حرفه‌ای نمی‌توانند به‌تنباهی انقلاب را به وجود آورند. بلکه انقلاب زمانی روی می‌دهد که انقلابیون لحظه حساس را تشخیص دهند که در آن هم توده‌های مردم آماده هستند که اقتدار نظام را به چالش بکشند و هم اقتدار نظام موجود از درون پوک و تهی شده است.

چهارم: وظیفه بنیادگذاری دولت پس از انقلاب با به‌وجودآوردن قانون اساسی جدید برای تعیین قدرت حاکم انجام می‌شود.

پنجم: آنچه یک انقلاب را از شورش یا کودتا متمایز می‌کند، هدف آن است که از عملیات برای رهایی فراتر می‌رود و به «بنیان‌گذاری آزادی» می‌انجامد.

● نکته دوم: بروز انقلاب‌ها نیازمند برخی علل سلبی و برخی علل ایجابی است. از جمله علل سلبی بروز انقلاب می‌توان از نبود عدالت اجتماعی، نبود جریان آزاد اطلاعات، وجود فساد ساختاری در نظام حاکم، نبود حوزه عمومی (Public Sphere) و نهادهای مدنی توانمند، عدم نقش‌آفرینی و تأثیرگذاری مردم در ساخت قدرت و نیز سلطه نهادهای امنیتی بر فضای سیاسی نام برد. اما درباره علل ایجابی بروز انقلاب، حداقل می‌توان سه مؤلفه را بیان کرد.

اول: ایجاد رهبری وجه‌المله: به معنای وجود شخصی حقیقی یا حقوقی که نزد کثیری از افراد جامعه دارای وجهت و مقبولیت باشد.

دوم: وجود سازمان اجتماعی: به معنای برپایی و ایجاد سازمانی که در سطح وسیع اجتماعی بتواند به سبیل خروشان جمعیت ناراضی انسجام بخشد، به آنها سمت‌وسو و به همه آنها حول هدفی واحد سامان دهد.

سوم: ایدئولوژی انقلاب: این ایدئولوژی می‌تواند حول ناسیونالیسم، عدالت اجتماعی، آزادی یا موارد دیگر شکل گیرد.

ادامه در صفحه ۶

چرا شورای نگهبان تن به انتشار دلایل رد صلاحیت‌ها نمی‌دهد؟

حیثیت، آبرو، جان و مال افراد، همواره در این مسیر گام برداشته می‌شود که قانون به نفع متهم تفسیر شود. اصل سی‌وهفتم قانون اساسی بیان می‌کند: «اصل، برائت است و هیچ‌کس از نظر قانون مجرم شناخته نمی‌شود، مگر اینکه جرم او در دادگاه ثابت گردد». همچنین بند ۲ ماده ۱۴ میناق حقوق مدنی و سیاسی بیان می‌کند: «هرکس به ارتکاب جرمی متهم شده باشد، حق دارد بی‌گناه فرض شود تا اینکه مقصری‌بودن او بر طبق قانون محرز گردد». همچنین عمده‌ترین دلیلی که برای اثبات حیثیت اصل برائت می‌توان به آن استناد کرد، دلیل عقلی است و مقصود از دلیل عقل همان قاعده عقلی «قیح عقاب بال بیان» است؛ یعنی از نظر هر انسان عاقلی عقاب بدون بیان و مؤاخذه بدون دلیل و برهان قبیح و ناپسند است. در قوانین کیفری هم تفسیر مضیق از قوانین پذیرفته شده است و در همین راستاست که قاعده فقهی می‌گوید: «تدرو الحدود بالشبهات» به این معنی که اجرای حدود با ایجاد شک در آن منتفی می‌شود. قانون آیین دادرسی کیفری ایران با برگزیدن سیستم اتهامی، پس از جمع‌آوری دلایل، شواهد و قرائن، اقدام به پیگرد متهم می‌کند و در غیر این صورت محاکم حتی اجازه احضار فردی را که دلایل کافی بر متهم‌بودن او در دست نیست، ندارند. از این روست که قانون مذکور در ماده ۲۳ خود بیان می‌دارد «هرگاه علامت و امارات وقوع جرم مشکوک بوده و با اطلاعات ضابطین دادگستری از منابع موثق نباشد، قبل از اطلاع به مقامات قضائی تحقیقات لازم را بدون اینکه حق دستگیری یا ورود به منزل را داشته باشند به عمل آورده و نتیجه را به مقامات یادشده اطلاع می‌دهند». به‌طورکلی تمام این

اصول و قواعد به نحوی در جهت حمایت از فرد انسانی در مواجهه با عواملی هستند که به‌نوعی ممکن است زندگی اجتماعی او را شاید حتی بی‌اساس مختل کنند. حال چگونه است فردی بدون داشتن حکمی قطعی از حق انتخاب‌شدن در رقابت مجلس محروم می‌شود. اگر مستندات محکمی وجود دارد، به میزانی که تردیدی درباره حکم قطعی در آینده موجود نیست، چرا این قطعیت اطلاع‌رسانی نمی‌شود و پرونده به دادگاه ارسال نمی‌شود؟

در همین رابطه پیمان حاج محمود عطار، حقوق‌دان و استاد دانشگاه در گفت‌وگو با «شرق» گفت: یکی از ارکان اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران جمهوریت آن است که این رکن اساسی از طریق مشارکت مستقیم مردم در انتخابات مجلس شورای اسلامی، تعیین رئیس‌جمهوری و... تبلور عینی و عملی می‌یابد. همین نقش مؤثر حضور جمهور مردم در تعیین سرنوشت خود در انتخاب نمایندگان قانون‌گذاری و اجرایی لزوم آگاهی مردم از وضعیت نامزدهای ثبت‌نام‌شده در این انتخابات و دلایل تأیید صلاحیت و رد صلاحیت این نامزدها را برای استقبال بیشتر و حضور پررنگ‌تر در انتخابات ایجاد می‌کند. این وکیل دادگستری ادامه داد: بسیار شنیده شده قانونی برای اطلاع‌رسانی جزئیات رد صلاحیت نامزدهای انتخابات مجلس شورای اسلامی وجود ندارد و در ماده‌واحد مصوب مجمع تشخیص مقرر شده دلیل این موضوع به نامزد ردصلاحیت‌شده اطلاع داده شود بنابراین این قانون دارای ابهام است که باید بحث کرد که آیا اطلاع‌رسانی عمومی قانونی است یا نه؟ اما جدای از این موضوع قوانین و مقررات الزام‌آور دیگری

نیز درخصوص لزوم اطلاع‌رسانی دلایل رد صلاحیت به مردم از طریق رسانه‌های گروهی وجود دارد. عطار با اشاره به مواد قانونی برای آگاه‌سازی عموم مردم گفت: در رابطه با اطلاع‌رسانی به مردم می‌توان به قانون آزادی انتشار اطلاعات مصوب بهمن ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی که به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است، اشاره کرد. همچنین تبصره ماده ۳۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مقرر کرده که دادگاه مکلف است متن کامل حکم محکومیت مجرمان جرائم اقتصادی را که میزان مال مورد سوءاستفاده بیش از صد میلیون تومان است در رسانه ملی یا یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار جهت آگاهی مردم منتشر کند. وی ادامه داد: افزون بر این دو ماده، قانون کنوانسیون مبارزه با فساد مصوب مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ به تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده و برابر ماده ۹ قانون مدنی در حکم قانون داخلی است مانند تبصره ماده ۳۶ قانون مجازات اسلامی لزوم انتشار احکام محکومان اقتصادی را تصریح کرده است.

عطار در پاسخ به این پرسش که آیا این مواد قانونی می‌توانند شورای نگهبان را ملزم به ارائه دلایل رد صلاحیت نمایندگان کنند یا خیر؟ توضیح داد: از مفاد مواد قانونی پیش‌گفته این‌گونه می‌توان استنباط و استخراج کرد که به جز موارد منافی عفت که در شرع مقدس و قوانین مدون افشای محکومیت‌های این‌گونه جرائم، ممنوع شده است، افشای سایر موارد مانند افشای جرائم اقتصادی جزء تکالیف مهمه مسئولان کشور است. این حقوق‌دان افزود: نتیجه آنکه اگر دلیل رد صلاحیت نامزدهای ردصلاحیت‌شده محکومیت‌های مالی موضوع تبصره ماده ۳۶ قانون مجازات اسلامی باشد، مجریان برگزاری انتخابات مکلف هستند علاوه بر اعلام به خود شخص، در رسانه ملی یا روزنامه کثیرالانتشار دلیل رد صلاحیت را به جهت محکومیت اقتصادی شخص اعلام کنند. وی در پاسخ به این پرسش که نبود صراحت قانونی در مصوبه مجمع قابل رفع توسط قانون‌گذار در مجلس خواهد بود یا خیر؟ نیز توضیح داد: در همین راستا اگر در قانون انتخابات الزام مجریان این امر در آگاهی‌بخشی به مردم پیش‌بینی نشده باشد یا این الزام قانونی دارای ابهام در قوانین باشد، باید قانون‌گذار شفاف‌سازی لازم را از طریق اصلاح قانون انتخابات به منظور آگاهی مردم از دایل رد صلاحیت برخی از نامزدها به عمل آورد. این اقدام مقنن یکی از ضروری‌ترین تصمیم‌گیری‌های قانون‌گذاری کشور خواهد بود. هرچند هم‌اکنون هم مانعی برای انتشار وجود ندارد.

الو شرق ۸۸۹۴۸۲۷۳

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۰۴۶۹۹۰۳۰۰

● گرانی لبنیات: قیمت یک بسته پنیر ۴۰۰ گرمی نُه نیم کیلویی، ۹ هزار تومان شده است؛ یعنی دوبرابر قیمت قبلی! فکر می‌کنید یک بسته پنیر برای چند روز صبحانه خانواده‌های عائله‌مند است؟ مردم واقعا از مشکلات اقتصادی و گرانی و بی‌توجهی مسئولان رنج می‌برند.

● **شعب اشراقی**
چرا شرکت پست به پیام‌هایی که در مطبوعات چاپ می‌شود، رسیدگی نمی‌کند و پاسخ‌گو نیست؟

● **مرتضی از مشهد**
اتوبوس‌های بی‌آر.تی. به‌ویژه در قسمت بانوان طوری طراحی شده که تعداد صندلی‌ها کم است. چیدمان صندلی‌ها مانند مترو باشد ظرفیت مسافران نشسته بیشتر می‌شود.

● **طاهره سلامت**
گرانی لجام‌گسیخته و تأخیر در پرداخت حقوق موجب تضعیف روحیه کارکنان چاپخانه‌ها می‌شود.

● **اکبر از تهران**
استفاده اجباری از رمز دوم پویا برای مردم به‌ویژه سالمندان مشکل‌ساز شده است.

● **خلیل انصاری**
بسیاری از داروهای تجویزشده توسط پزشکان از لیست بیمه حذف شده‌اند. در نتیجه بیماران مجبورند برای درمان هزینه‌های بالایی بپردازند.

● **سیدمهدی دیبایی**
شهرداری برای کاسی دستفروشان مکان‌هایی را بسازند و آنها را به محل‌های یادشده هدایت کنند تا مجبور نباشند در پیاده‌روها سدمعبر کنند.

● **مرجان**
کاش افراد جدیدی به مجلس شورای اسلامی راه یابند و بیشتر به فکر رفع مشکلات مردم باشند. ای‌کاش این پاکسازی‌ها در جاهایی که بازنشتگان دعوت به کار هم دارند، انجام شود.

● **رضا فیضی**
چرا تاکسی خطی در میدان شهدا ابتدای خیابان پیروزی به خیابان شهید عبدالکریم مخبر(عارف) شمالی و بالعکس فعالیت ندارد. مسافران مجبورند به مسافربرهای شخصی کرایه بیشتری پرداخت کنند. از سازمان تاکسیرانی تقاضای راه‌اندازی تاکسی در مسیر یادشده را داریم. **حسین رضایی**

همراه با منو صبحانه

کافه عربی هوکانا خارون

با پارکینگ رایگان

نیاوران، مرکز خرید نارون، طبقه همکف - تلفن رزرو ۰۳۹۸۰۲۶۱